

OBSAH

PŘEDMLUVA	11
KAPITOLA 1 METODOLOGICKÁ VÝCHODISKA PRO DEFINITORICKÉ ZAŘAZENÍ KATEGORIÍ POJIŠTĚNÍ A POJIŠŤOVNICTVÍ	13
1.1 Úvodní obecné metodologické poznámky	13
1.2 Kategorie nahodilosti a její promítnutí do rozhodovacích procesů souvisejících s pojištěním, pojmy riziko, nejistota a neurčitost	16
1.3 Formulace základních rozhodovacích problémů spojených s pojištěním	18
1.4 Klasifikace asymetrie informací na pojistných trzích	21
1.4.1 Stiglitzova interpretace asymetrie informace na pojistných trzích s výhodou na straně poptávky	22
1.4.2 Kritické poznámky k Stiglitzově pojetí a řešení asymetrie informace na pojistných trzích	23
1.4.3 Argumenty ve prospěch konceptu asymetrie informace na pojistných trzích na straně nabídky	27
1.4.4 Konsekvence vyplývající pro odůvodněnost státních zásahů do pojistného trhu z titulu problému asymetrie informace mezi klientem a pojišťovnou	29
KAPITOLA 2 PŘÍSTUPY KE KATEGORIZACI POJIŠTĚNÍ	31
2.1 Vědní disciplína Risk management. Tři fáze aplikačního procesu	31
2.1.1 První fáze procesu: Identifikace rizika	32
2.1.2 Druhá fáze procesu: Ovládnání (redukce a eliminace) rizika	32
2.1.3 Druhy rizik zkoumaných v rámci Risk managementu	33
2.1.4 Třetí fáze: Finančního eliminace důsledků realizace rizika	34
2.2 Řešení finanční eliminace dopadů nahodilosti pojištěním. Druhy pojištění podle příčin dopadů nahodilosti	36
2.3 Obsah pojmů pojištění a pojišťovnictví. Pojištění jako služba výrobě	37
2.4 Pojištění jako součást financí	40
2.4.1 Pojištění a podnikové finance	41
2.4.2 Pojištění a veřejné finance	42
2.4.3 Pojištění a měnová rovnováha	43
2.4.4 Pojištění v zahraničněobchodních vztazích	44
KAPITOLA 3 ZÁKLADNÍ POJMOVÉ INSTRUMENTARIUM FINANČNÍ POJISTNÉ TEORIE	45
3.1 Pojistný trh, jeho subjekty	45
3.1.1 Pojišťovny a jejich klienti	45
3.1.2 Pojišťovací makléři	47
3.1.3 Právní úprava činnosti pojišťovacích zprostředkovatelů	50
3.2 Další významné pojmy: pojistné riziko, pojistná smlouva	54
3.3 Pojistné, pojistné plnění	55

3.4	Pojistně-technické riziko pojišťovny	57
3.5	Věcné a pojistně-technické hledisko členění pojištění na škodová (zájmová) a obnosová (sumová)	59
3.5.1	Škodová (zájmová) pojištění	60
3.5.2	Obnosová (sumová) pojištění	61
3.5.3	Doplňkové nástroje ve škodových a obnosových pojištěních	62
KAPITOLA 4 EKONOMIKA POJIŠŤOVNICTVÍ		64
4.1	Kalkulace pojistného	64
4.1.1	Předmět kalkulace v pojišťovnictví, pojistná technika	64
4.1.2	Uplatnění metod na podporu rozhodování v pojistně-technických kalkulačních modelech	65
4.1.3	Rozdíl mezi životním a neživotním pojištěním z hlediska kalkulačního pojistného	67
4.1.4	Využití metod na podporu rozhodování při kalkulaci pojistného	70
4.1.5	Aktuální stav rovnováhy v ryším pojistném a jeho bezprostřední dopady na ekonomiku pojišťovnictví, včetně aktuálních problémů kalkulačního životního pojištění	72
4.1.6	Náklady správního režimu pojišťovny a zisková přírážka	78
4.2	Základní principy risk managementu, řízení kapitálu a finančního řízení neživotní pojišťovny	79
4.2.1	Vymezení finanční stability	79
4.2.2	Kapitál pojišťovny	82
4.2.3	Rizikové portfolio pojišťovny	85
4.3	Kvantifikace rizikového kapitálu	91
4.3.1	Historické vymezení	92
4.3.2	Value at Risk (VaR)	94
4.3.3	Interní metody kvantifikace rizikového kapitálu	100
4.3.4	Standard and Poor's model adekvátnosti kapitálu	105
4.4	Základy finančního modelování neživotní pojišťovny	107
4.4.1	Historické vymezení	107
4.4.2	Model finančních toků neživotní pojišťovny	108
4.4.3	Proces finančního modelování	111
4.4.4	Vývojové etapy finančního modelování v neživotním pojištění	115
4.4.5	Úvod do Dynamic Financial Analysis (DFA)	116
4.4.6	Srovnání stochastické simulace s deterministickými přístupy	120
4.4.7	Tvorba scénářů a analýza citlivosti	122
4.4.8	Konstrukce finančního modelu DFA – základní schéma	123
4.5	Asset liability management (ALM)	127
4.5.1	Význam ALM v hospodaření pojišťovny	127
4.5.2	Proces ALM	128
4.5.3	Metody ALM zohledňující úrokové riziko	129
4.5.4	ALM v rámci DFA	133
4.6	Měření efektivnosti na rizikově očištěné bázi – RORAC, EVA	134
4.6.1	RORAC (Return on Risk Adjusted Capital)	135
4.6.2	EVA (Economic Value Added)	136

KAPITOLA 5 VNITŘNÍ STABILIZÁTORY ODVĚTVÍ POJIŠŤOVNICTVÍ		141
5.1	Klasické zajištění	141
5.1.1	Proporcionální zajištění	143
5.1.2	Neproporcionální zajištění	143
5.2	Finitní a finanční zajištění, alternativní přenos rizika	144
5.3	Mezisektoriální diverzifikace rizik	147
KAPITOLA 6 STÁTNÍ REGULACE V POJIŠŤOVNICTVÍ		152
6.1	Obecné přístupy k regulaci v ekonomice	152
6.2	Regulace ve finanční sféře	152
6.3	Důvody pro regulaci v pojišťovnictví	153
6.4	Metody státního dozoru nad pojišťovnictvím	155
6.5	Nové problémy v oblasti regulace a dozoru na integrovaných trzích, zejména při vytváření jednotného pojistného trhu zemí EU	157
6.6	Dozorování multifunkčních finančních konglomerátů	160
6.7	Současný stav regulace a dozoru nad pojišťovnictvím v ČR	161
6.8	Státní regulace bude pro nejbližší budoucnost nezbytností	164
KAPITOLA 7 NEŽIVOTNÍ POJIŠTĚNÍ		166
7.1	Několik metodologických poznámek	166
7.2	Pojistitelná rizika	168
7.3	Nejvýznamnější druhy pojištění a jejich většinová podoba	170
7.3.1	Pojištění domácností a budov	170
7.3.2	Pojištění motorových vozidel	171
7.3.3	Pojištění pro případ přerušení provozu	171
7.3.4	Úvěrové pojištění	172
7.3.5	Dopravní pojištění, pojištění kaska	173
7.3.6	Pojištění zemědělských rizik	175
7.3.7	Úrazové pojištění	176
7.3.8	Pojištění vážných chorob, pojištění léčebných výloh a cestovní pojištění	177
7.4	Současný český a světový trh neživotního pojištění	178
KAPITOLA 8 POJIŠTĚNÍ ODPOVĚDNOSTI ZA ŠKODY		181
8.1	Právní stránka pojištění odpovědnosti za škody	181
8.2	Obsah produktů pojištění odpovědnosti	182
8.3	Pojištění odpovědnosti z provozu motorových vozidel	183
8.3.1	Historie pojištění odpovědnosti z provozu motorových vozidel u nás	184
8.3.2	Povinně smluvní pojištění odpovědnosti z provozu motorového vozidla	185
8.3.3	Cenová distorze a její důsledky	186

KAPITOLA 9 ŘEŠENÍ ŽIVOTNÍCH RIZIK POJISTNÝMI PRODUKTY	188	
9.1	Poslání životního pojištění	188
9.2	Životní pojištění a finanční trhy	189
9.3	Tradiční produkty	191
9.3.1	Pojištění pro případ smrti	196
9.3.2	Pojištění pro případ dožití	197
9.3.3	Pojištění pro případ smrti nebo dožití	199
9.3.4	Důchodové pojištění	199
9.3.5	Pojištění více životů a skupinové pojištění	201
9.4	Připojištění	202
9.4.1	Úrazové připojištění	202
9.4.2	Zproštění od placení pojistného	203
9.4.3	Výhrada vrácení pojistného v případě smrti pojištěného	203
9.4.4	Nemocenské pojištění	204
9.5	Nové produkty	204
9.5.1	Pojištění závažných onemocnění	205
9.5.2	Univerzální životní pojištění	206
9.5.3	Investiční životní pojištění	208
9.5.4	Moderní investiční životní pojištění	215
9.5.5	Indexově vázané životní pojištění	223
9.5.6	Pojištění dlouhodobé péče	224
9.6	Vývojové tendence světových trhů životního pojištění	225
9.6.1	Bankopojištění	227
9.7	Aktuální problémy českého trhu životního pojištění	229
KAPITOLA 10 RATING V POJIŠŤOVNICTVÍ	233	
10.1	Základní pojmy ratingu	233
10.2	Typy udělovaných ratingů	236
10.3	Hodnotící produkty a jejich odlišnosti	238
10.4	Rating pojišťoven	239
10.5	Systém hodnocení v ratingu	240
10.5.1	Informační zdroje pro rating	240
10.5.2	Postup zpracování ratingu	241
10.5.3	Hodnocené subjekty	242
10.6	Rating pojišťoven	243
KAPITOLA 11 VÝVOJOVÉ TENDENCE NA POJISTNÝCH TRZÍCH	246	
11.1	Pojištěnost a vývoj pojištěnosti	247
11.1.1	Vývoj pojištěnosti z celosvětového pohledu	249
11.1.2	Vývoj pojištěnosti v podmínkách Evropské unie	258
11.1.3	Vývoj pojištěnosti v podmínkách České republiky	264
11.1.4	Faktory ovlivňující pojištěnost	270
11.2	Zvyšování významu životního pojištění	273

11.2.1	Vývoj v podobě produktů životního pojištění	274
11.2.2	Vývoj ve využití životního pojištění ze strany obyvatelstva	282
11.3	Reakce na vývoj ve výskytu pojistných událostí katastrofického rozsahu	285
11.3.1	Riziko povodně a komerční pojištění	293
11.4	Vývoj v přístupech a metodách prodeje pojistných produktů	307
11.5	Uplatňování alternativních nástrojů krytí rizika	308
11.6	Integrace pojišťovacích služeb v rámci ostatních finančních služeb	321
11.7	Změny v přístupech pojistitelů k řešení rizik ve své činnosti	324
11.8	Ostatní vývojové trendy	326
11.8.1	Rozšiřování rizik zahrnutých do krytí v rámci komerčního pojištění	326
11.8.2	Globalizace na pojistných trzích	326
11.8.3	Liberalizace a konsolidace	326
11.8.4	Zvyšování ochrany zákazníků pojišťoven	328

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY	330
----------------------------------	------------

REJSTŘÍK	335
-----------------	------------